

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:

Egész évre 12 kor., fél évre 6 korona
negyed évre 3 kor.

POLITIKAI NAPILAP

MEGJELNIK NAPONKINT REGGEL, KIVÉVE HÉTFON.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdája
Batthyány-utca 3. sz.

A polgárok kötelessége.

Letagadhatatlanul igaz az, hogy a nemzetnek kötelessége jogainak megvédésére vagy érvényesítésére törni. De még inkább igaz az, hogy a polgároknak nem szabad megfeledezni az állam iránt tartozó kötelességeikről sem, különösen akkor nem, ha a koalíció álláspontjára helyezkedünk, a kormányt, vagy az uralkodót a nemzet akaratával szemben látjuk.

Ezen egyedül helyes álláspontra helyezkedve kérdezzük, minő eljárást kellene követnie a koalíciónak? Azt, a melyet Fehérváry ajánlott: vállalkoznia kellene neki a kormányalakításra azon elv alapján, amely kifejezésre jutott a függetlenségi párt által is elfogadott Thaly-féle kompromisszumban, és amelynek általunk idézett része a következő:

„Ha a ház határozatban kimondja, hogy Magyarországon minden jognak, s így a védszervezetben a vezényleti és vezérleti nyelvre vonatkozó jognak is forrása a törvényhozásban kifejezésre jutó nemzeti akarat: akkor kijelenti a párt, hogy a képviselőház tanácskozásainak rendes mederben való folytatását lehetővé teendő, a rendkívüli és kivételes eszközöknek további alkalmazásától eláll.”

Ez az elv kimondatott a magyar törvényhozás által alapelveknek. Ezen az alapon kellene tehát tovább folytatni a harcot kizárólagosan a törvényhozás kebelében, nem pedig azon kívül oly eszközök igénybe vételével, melyek ha alkotmányosak is, de okvetlenül magukban rejtik az államra nézve a veszedelem csiráit. Magukban rejtik pedig azért, mert amig egyrészt alkotmányos kötelességek teljesítései, másrészt megtagadása azon az állam, különösen a mai állam iránt tartozó kötelessé-

geknek, melyek az állam létét biztosítják, melyek az államra nézve épen olyan fontosságúak, mint bármely élő szervezetre nézve a táplálék. E táplálék nélkül az élő szervezet, ama kötelességek teljesítése nélkül az állam szervezet satnyul, sőt éhen is halhat.

Ha a törvényhozás révén a koalíció lehetővé teszi, hogy a polgárok az állam iránt tartozó ezen kötelességeiket teljesítsék, akkor lehetővé teszi azt is, hogy a nemzet jogainak megvédésében úgy teljesítse kötelességét, amint azt maga a függetlenségi párt, de az egész magyar törvényhozás is, kontemplálta az 1903. év decemberében egyhangulag elfogadott kompromisszumban, mely minden jognak forrásául a törvényhozást jelölte meg azért, mert ez az a szerv, melyben a nemzeti élet megnyilatkozik, mint nemzetképviselőben, mert a nemzetképviselő van csak a szerves államban hivatva a szívet pótolni, mert a szervezet bomlását jelentheti az, ha minden egyes része a szervezetnek magának vindikálja a sziv kötelességeit, a sziv szerepét.

Igy juthat kifejezésre a kettős igazság: a nemzeti jogok megvédésének és az állam iránt tartozó kötelesség teljesítésének elkerülhetetlen szükségessége.

Az állam szervezetének zavartalan működését teszi ezzel lehetővé a koalíció, úgy amint az szükséges, s megindíthatja az egyedül helyes elv alapján a törvényhozás kebelében a nemzeti jogokért a küzdelmet, amint ehhez joga van s amint ezt Tisza István maga is kontemplálta, mikor a januáriusi választások után kormányát parlamentárisnak nem tartotta, elvesztve a népképviselőben a többséget s a kormányzástól mindenáron menekülni akart és menekült is.

Az a harc, mely most folyik s mely lázban tartja az egész nemzetet, az állam minden ré-

szét, folynék tovább a parlamentben s a különbség csak egy, de nagy lenne. A nemzet e küzdelem láttára megmenekednék a bomlasztó idegességtől, sőt erejében nyerne. Az állam nem vesztené erejéből, hanem erősödne, nem kockáztatná tekintélyét, hanem nyerne méltóságában.

Mindez pedig végeredményében mit jelent? Jelenti azt, hogy akkor, mikor a végküzdelemre kerülne a sor nem egy lázas nemzettel, egy meggyengített állammal állhatnánk a sörpóba, hanem egy nemzet nyugodt erejének öntudatával és méltóságteljes állam tekintélyével.

Meggyőződésünk szerint ez az igazság, meggyőződésünk, küzdelmünk ily alakban nyerne méltóságában a külföld előtt, mely ma már bizalmatlanul tekint felénk, s melynek oly kis államférfia, mint a román miniszterelnök sem átalja nyíltan hirdetni, hogy Magyarországot nem tekinthetik másnak, mint csak a kis Balkánállamokkal egyenrangú államnak. Megvagyunk győződve arról, hogy ily kicsinylően az oláh miniszterelnök nem merne felőlünk nyilatkozni.

Nem kérdezzük-e önkénytelenül és jogosan, mért nem akarja ezt az igazságot a koalíció elismerni?

Dugovich Imre.

A szerbek és a magyarok.

Legutóbb megjelent „Nyílt levelem” alkalmából több fővárosi hírlapírónak hozzám intézett levélbeli és néhány helybeli hírlapíró szóbeli kérdés-kérdésre a következő nyílt választ adom:

Azon kérdésre, miként képzelhető el, hogy Ő Felsége általánosan szeretett királyunk Masirevics gör. kel. szerb érsekpatriárkához 1868-ban olyan bizalmas természetű megbízatással fordult, a melyet f. évi június hó 28-án kelt „Nyílt levelemben” nyilvánosságra hoztam, — a következőkben válaszolok:

1848-ban Jelacsics horvát bán

Rajacsics József patriárchának tudomására hozta az osztrák császárnak azon legfelsőbb parancsát, hogy valamennyi magyarhoni szerb nemzetiségű a magyar forradalmárok ellen fegyvert fogjon, — mert nincs több magyar alkotmány, — nincs több magyar királyság, csak osztrák császár van. Meg akarom jegyezni, hogy a magyarhoni szerbek, de különösen a bácskai, bánati, baranyai szerbek — eleinte Magyarországot támogatták.

Boldogult édes atyám Rajacsics József patriárcha nemzeti ügyésze s egyszersmind a zombori magyar őrsereg zászlóvivője volt — és mi: az ő fiai, mint iskolásfiúk honvédsapkát és magyar nemzeti színű kárdát viseltünk.

Az osztrák császárnak Rajacsics József patriárchához intézett parancsa a magyarhoni szerbség, de legkivált a szerb papság részére — riadó volt, melylyel őket Magyarország ellen uszították. Ezen magyarellenes riadó szomorú következményeit jól ismerjük, mely egyuttal tudatára bírta az osztrák császárt, hogy anélkül, hogy magyar király is lenne, Ausztria császárságát — vesztegeti.

Ennek folytán Ő Felsége általánosan szeretett királyunk jobb belátáshoz jutott, és a Rajacsicshoz intézett azon parancsát megsemmisítette, a melyet Jelacsics horvát bán adott át császárnak nevében Rajacsics patriárchának. Ez volt az oka, hogy Ő Felsége Masirevics Samu patriárchának meghagyta, hogy politikáját ép a Habsburg dinasztia érdekében változtassa meg.

F. évi június hó 28-án kelt nyílt levelemben közzétettem Ő Felségének erre vonatkozó saját szavait. — Csak egyet akarok még megemlíteni.

A „Budapesti Hírlap”-ban olvastam gróf Andrássy Gyulának ismeretes cikkét, amelyben saját politikai eljárását védelmezi, illetve magyarázza.

Gróf Andrássy Gyula meg van győződve, hogy Ő Felségét Magyarország ellen a kamarilla gonosz szellemei bősztik.

En gróf Andrássy Gyula véleményét teljesen osztom, és ebbeli hitem erősítésére a multból a következő esetet elevenitem fel:

1873-ban volt, tehát 6 évvel a magyar alkotmány visszaállítása után történt:

Biztos tudomásom volt, hogy a mindenkori péterváradi várparancsnok külön meghatalmazást kapott, és hogy minden esetleges magyarországi mozgalom esetén, mint dél-magyarországi császári biztos fontos

Weitzenfeld Márczell

kender, kötél, zsinag zsák, ponyva és lópokróc raktár a

Telefon szám 190. SZABADKA Kovács-utca 294.

Gabona zsák 4 nyüstös 30, len zsák 40 krtól. Borszűrő zsák. és Vizmentes rostáló ponyvák négyzetméterenként 40 krtól.

Kötélárak, u. m.: istrán, kötőfék. rudalló kötelek stb. a legolcsóbb árban, csakis I. kenderből legjobb mihőségben

Tennis pályák teljes berendezése 100 K.

Függő ágy (hengematté) 3 korona — Halászháló, tornaszerek a legolcsóbb árban. Lótakaró hálók 10 koronától kezdve. Lópokrócok gyári raktára

teendők elvégzésével lett megbízva. A különös utasítást furcsának találtam!

Magyar alkotmány, Ő Felsége újra magyar királyvá koronázva, Péterváradi magyar erőd!

Nyomban levelet irtam gróf Andrássy Gyulának a boldogultnak, az akkori közös külügyminiszternek, és csak az ő közbenjárása folytán azonban nem kaptak a péterváradi várparancsnokok ilyen tartalmu dekretumot.

Ujvidék, 1905. évi július hó 20-án.

Dr. Grujics János.

A helyzet.

— Saját tudósítónktól. —
Budapest, július 21.

A jogvégzett rendőrkapitányokról költött hír, mint ma kiderült a Nemzeti Kaszinóból került forgalomba. Ott mondta el valamelyik „jól értesült” mágnás és a kaszinó koalíciós ujságja sietett azt kinyomatni.

Ezért említjük meg ezt, mert ma megint kaszinós rémhírek vannak forgalomban. Arról szól a fáma, hogy Kristóffy belügyminiszter egy héten belül megsemmisíti az összes törvényhatóságok határozatainak ama részét, mely az önkéntes adófizetés beszüntetéséről szól és nem telik bele két hét, elkövetkeznek a felfüggesztések. Természetesen az alispánokat érné a balsors s teendőiket a főispánok látnák el.

Ez a rémhír aligha bir alapjoggal s csak kuriozumból jegyeztük ide.

Mint értesülünk Gulner Gyula a vezérbizottság által kiküldött albizottság elnöke intézkedett, hogy az albizottság megbízatásához képest a hét valamelyik napján üljön össze és vegye tárgyalás alá az első belügyminiszteri megsemmisítő határozatot.

A fővárosban időző koalíciós képviselőknek nagy lelki megnyugtatásul szolgál, hogy Andrássy Gyula gróf cikket irt, hogy ledöntse a Tisza által felállított igazságokat.

Bombamerénylet a szultán ellen.

Berlin, július 22.

A Wolf-ügynökség jelenti Konstantinápolyból: A dinamitbomba, mely a mecsethez vezető uton akkor robbant fel, midőn a szultán a szelamlik után a mecsetet elhagyta, 40 embert ölt meg. Az áldozatok benszülöttek és katonák, idegennek baja nem esett. A szultán sértetlenül és teljesen nyugodtan tért vissza a palotába, hol röviddel az említettek után báró Calice osztr.-magyar nagykövetet fogadta. Valószínűnek tartják, hogy a tettes is elpusztult.

Konstantinápoly, jul. 21.

Az uralkodó éppen befejezte imáját a Hamidje-mecsetben, a felvonult csapatok már távoztak és a szultán visszaakart térni a Jildizbe, amidőn földrengésszerű lökést éreztek és óriási robbanást hallottak. A levegő nyomása a mecset, a diplomaták kioszkja és a melléképületeknek ablakait betörte, magukat az épületeket belül és kívül megrongálta.

Amidőn a kioszkhoz érkezett a szultán, báró Calice örömmel üdvözölte és az uralkodó jelekkel intett a nagykövetnek, hogy nem esett baja. A robbanáskor és az azt követő általános zavarban a szultán megőrizte lélekjelenlétét és nyugalmát.

Konstantinápoly, július 22.

A robbanás helyén szét volt dülva a föld, összezuzott kocsik töredékei és lovak hullái hevertek szanaszét. Megtalálták a bombának egy részét, mely fogóval van elvágva és valószínűleg a dobás könnyítésére szolgált. Nyilvánvaló, hogy a robbanás korán történt. A halottak és sebesültek számát eddig nem lehetett pontosan megállapítani. Több embert letartóztattak. Eddig még nem tudják, hogy ki dobta a bombát, de azt hiszik, hogy a merénylőt is megölte a robbanás. A Jildiz őrségét azonnal megerősítették.

Dr. Nemes Sándor.

Ujvidék, július 22.

Pótolhatlan veszteség érte városunk társadalmát. Dr. Nemes Sándor ügyvéd és hírlapíró tegnap éjjel 1 órakor 47 éves korában Bécsben a Löw-féle szanatóriumban elhunyt.

Halával az ujvidéki magyarságot, a nemzeti ügy harcosait érte a legnagyobb csapás, mert törhetlen hazafisága eredményezte azt, hogy ma már a bácskai szlavizmus ősi fészkeben is diadalra és vezér szerephez jutott a magyarság.

Mint törvényhatósági bizottsági tag az »Ujvidéki Hírlap« tulajdonosa és megalapítása óta szerkesztője, az ujvidéki függetlenségi párt megalkotója és mint a DMKE alelnöke egyaránt fáradhatlan buzgalommal és lelkesedéssel törekedett nemes eszméinek megvalósítására.

A halálhíre városunkba délelőtt 11 órakor érkezett, s a városházára rögtön kitűzték a gyászlobogót. A holttestem hétfőn reggel ér Ujvidékre, hol a vasuti állomásról fog a temetés végbemenni.

Az »Ujvidéki Hírlap« szerkesztőségétől a következő gyászjelentést kaptuk:

Az »Ujvidéki Hírlap« szerkesztősége megszorodott szívvel tudatja, hogy dr. Nemes Sándor ur a lap megalapítója és fennállása óta felelős szerkesztője, folyó hó 21-én éjjel 1 órakor Bécsben elhunyt.

Könnyezve álljuk körül a ravatalt, mely Mesterünk és Vezérünk drága tetemeit zárja magába. Mi, akik oly közel álltunk Hozzá, kétszeresen érezzük a pótolhatlan veszteség súlyát. Az Ő példás munkássága, fáradhatatlan tevékenysége, nemes eszméi irányítónak fognak nekünk szolgálni.

Teste elporlad, de tovább él lelke és vele az eszmék, mikéért lelkesedett, s önzetlen fáradozásának művei.

Atyai Barátunk emlékét megőrizzük. A sir nem választja el azokat, kik egymást szerették!

Kelt Ujvidéken, 1905. július hó 21-én.

Az örök világosság fényeskedjék Néki!

Szabadka tisztasága.

Sok szó esett már Szabadka tisztaságáról s a tanács, élén Biró Károly polgármesterrel, buzgón törekszik arra, hogy Szabadka tisztántartásának ügyét rendbehozza. Sok ujtás történt már ezen a téren. Most pedig oly ujtás vár megvalósításra, amely ezt az ügyet rendezzi. Hogy ez a város egészségügyi viszonyainak is a javulását jelenti, azt külön kiemelni fölösleges. A kezdeményezés ezen a téren is Biró Károly dr. polgármester érdeme.

Szabadka területét tizenhét körzetre osztják. Ezek közül tizenegynek a tisztántartására állandóan ügyelnek, hétben pedig naponként egyszer söpörnek.

Az első tizenegy kör a következő:
1. A Pest-szálloda előtti tér, az István-teret átlóirányban átmetsző utat a Lénárd-háztól a Rudics-utcáig és a két bérkocsi állomás.

2. A Kossuth Lajos utca, a Kállay-utca a Szerdahelyi-utcától a vasuti feljáróig és a Megyeri-utca.

3. A Kállay-utca a Szerdahelyi-utcától a Damjanich-utcáig, a Hunyadi-ter, a Damjanich-utca a vasuti aluljáróig.

4. Az Egressy-utca a piactól kezdve, a Damjanich-utca a Kállay-utcától a az Eötvös-utcáig, a Bem-utca.

5. A Wesselényi-utca a piactól a a Lenkey-utcáig, a Lenkey-utca.

6. A sz. István térnek a városháza és a Kunetz- és Vermes-ház előtt elvonuló utai, az Eötvös-utca és a Kazinczy-utca az Ányos-utcáig.

7. A Bercsényi-utca a Deák-utcától, a Kazinczy-utca az Ányos-utcától, a Damjanich-utca az Eötvös-utcától a tanítónőképezdeig.

8. A Deák-utca a Szent Teréz térig, a Rudics-utca, a Petőfi-utca a gimnáziumig és a Mihály-utca.

9. A Deák-utca a Szent Teréz téri bejárótól a Rieger-házig, a templom előtti tér és utak.

10. A Petőfi utca a gimnáziumtól az Arany János térig és az István-utca.

11. A Batthyany-utca, a Jókai-utca a Kramer-háztól a Purgly-féle házig, a Széchenyi-tér.

Ez a tizenegy körzet állandóan lesz söpörve, illetve tisztán tartva két-két ember által. A kupacokba rakott szemetet reggel viszik el, a nappal összegyűjtött szemetet a szeméthyűjtő ládába rakják.

A többi hét kört napjában egyszer söprik. Ehhez 29, állandóan alkalmazott munkás kell. Három embert csupán a szeméthordásra fognak alkalmazni.

A szemetet vagy a földmives iskola veszi át, vagy ládánkint elárverezik.

HIREK

TÁJÉKOZTATÓ.

Szabadkai közkönyvtár és múzeum. Nyitva szerdán és szombaton délután 3-tól 5-ig Vasárnap délelőtt 9-től 12-ig.

Július 23. A szabadkai sport egyesület football-versenye a szegedi atletikai klub csapatával a városligetben.

Július 30. A szabadkai vas- és fém munkásoknak cimbalomversenyyel egybekötött tánevigalma a városligetben.

Szeptember 2. A szabadkai kör műkedvelő előadása a Kossuth szobor alapjávára.

Szeptember 8. 9. 10. A VII. országos iparegyesületi gyűlés Szabadkán.

Augusztus 6. A szabadkai kath. legényegylet házi mulatsága saját helyiségében. Országos vásár. Ujvidéken augusztus 12. 13. 14-dikén.

— A nyaraló városháza. Annak idején, a mikor a délelőtti hivatalos órák behozataláról volt szó a városházán, nagyon sok aggály merült fel az iránt, hogy az ilyen nyaraló rendszer mellett nem szenvedett e hátrányt akár a közönség érdeke, akár pedig a közigazgatás ügymenete. Az idej nyaralás, amely már három hete tart, bebizonyította hogy az ilyen rendszer mellett is éppen ugy elintézhetik a város ügyeit, mint a délutáni hivatalos órák mellett, sőt még talán jobban s nagyobb munkakedvel. A tisztviselők pontosan betartják a hivatalos órákat s reggel 7 órától déli 1 óráig a legnagyobb ambícióval dolgoznak. Délután pedig a soros tisztviselők állanak a közönség rendelkezésére, úgy, hogy a pár hónapos nyaralásból, mint a tapasztalat is mutatja, a legkisebb hátrány sem számozott sem a közigazgatásra sem a közönségre nézve.

— Keresztfeltétel Topolyán. A topolyai ujjonnan átalakított róm. kath. templomnak keresztfeltétele holnap vasárnap fog megtörténni nagy egyházi ünnepélyek keretében.

— A szabadkai függetlenségi kör évi rendes közgyűlését fogja holnap délelőtt 10 órakor a kör helyiségeiben megtartani. A közgyűlés tárgysorozatában a tisztviselői kar megválasztása is szerepel.

— Árvák felvétele. A „Szeretecímű nőegylet árvaházában 4 hely üresedésbe jött. — A kik ezen helyekre magukat felvétetni kívánják, kérvényeiket f. évi aug. 15-ig özv. Váli Béláné egyl. elnöknel nyujtsák be.

— Változás a villamos vasutnál. A helybeli villamos vasut és világítási részvénytársaság kiváló képzettségű igazgatója Willenz Alfréd legközelebb megvált állásától és augusztus közepén Belgiumba költözik. Helyét a társulat mint értesülünk, egy magyar szakérővel szándékozik betölteni.

— A perverzítás deliriuma, hogy nem bir érvelni, hanem érvelés helyett dühöng. Ebben a dühöngésében azt hiszi, hogy másnak a kezéből üti ki a fegyvert, pedig a saját fegyverét törte össze. A perverzítás olyan, mint egy nem világító lámpás, mely minden áron el akarja hitetni, hogy világít, mert lámpás; jól lehet nincs már az alkatrészeiben se bél, se olaj, se csont se agyvelő. A bor az még csak veditja a lelket, a szívet, élénkebbé teszi az agy működését is: benne van az igazság, a jó bor megjavítja az emberi szívet, mondja még a közmondás is. A perverzítás utalattá alacsonyítja az embert. Hát bizony a póttartalékosok behívásánál is így van. Volt egy szép, őszinte cikk, Mukits Simon írta. De volt benne tévedés. Egy másik cikk helyre igazította e tévedést, s megírta, hogy bizony nem lesznek kézbesítve azok a meghívók, ha a törvény kijátszását célozzák. Most akadt, aki Mukits Simonon tul akart tenni, s perverz dühét bántotta az, hogy nem süthette

Dr. Heiszler J. orvostudor
Vizgyógyintzete
Szabadkán, Mária-Terézia park, Vasut mellett

Gyógy módok: massage, vizcúra, szénsavas fürdők (nauheimi).
Villanyozás, továbbá orvosi torna
Telefon 211. sz. Prospectus
Javalva van: az idegbetegségeknel mint: idegesség, hysteria, főfájás, és szedülésnél
A légző szervek betegségénél: tüdőhurut és nehéz légzésnél (asthma). — Gyomor és bélbajoknál: székrekedésnél. — Szív bajoknál: szénsavas fürdők (nauheimi). Rheuma és köszvénynél. Mérsékelt árak. Nyáron át frissítő fürdők.

a tanácsra a törvénysértést, s hogy alamuszi hízésgé nem sikerült, mert nem úgy történt, ahogyan ő megírta, hanem úgy, ahogyan megírta azt az a másik cikkíró. E perverz dühében, hogy ne kelljen érvelnie, utálatos rágalmozás révén akarta magának az igazság látszatát biztosítani, s hogy ne kelljen elismernie, hogy a tanács se kézbesítette azt a második 69 behívót, hát elbőgte magát, hogy azért is visszazívja a katonaság a meghívókat. Ez a perverzitás deliriuma. Bizony mondom Mukics Simonnak nem válik dicsőségre, ha így hirdetik az eszméit és így védik meg az álláspontját. Nem használ neki az a közkatona, aki harc közben elordítja magát, hogy ni-ni, kivertem az alkoholistának a kezéből a puskát, pedig csak a maga ceruzája mondott csütörtököt. Egy alkoholista írja ezt, aki kora reggeltől késő estig dolgozik, s bizony jól esik neki társaságban egy-két pohár szivvidító, de aki azért nem írna rossz verseket csak azért, hogy verseket írjon.

— **Ujtások a szegényházban.** A tanács több tüdős javítást tervez a szegényházban, amelynek célja a szegényház higiénikus hiányain segíteni. A fürdőszobában például eddig csak két fűdőkád volt, ami bizony kevés ott, ahol annyi lakója van a közintézetnek, mint nálunk. A tanács most két új kádat fog még beszerezni, hogy legalább ezen a hiányon legyen segítve. Legközelebb bizottság megy ki a szegényházba, hogy a pótlásra szoruló hiányokat megállapítsa.

— **Műkedvelői előadás.** A szabadkai kör ma kapta meg a tanácstól a színházat szeptember 2-ára. Műkedvelői előadást rendez ezen a napon, oly szép célra, — a Kossuthszobor alapjára — hogy magának a célnak is biztosítania kell a sikert.

— **Szabadkai máv. forgalmi főnökség beköltözése a városba.** Tudomásunkra jutott, hogy a szabadkai máv. forgalmi főnökség a városba fog beköltözni. Szüksége volna nevezett hivatalnak november, vagy legkésőbb február 1-ére egy 8—10 szobás lakásra. Felhívjuk ezután a t. háztulajdonosokat, kik ilyen lakással rendelkeznek és a máv bérletére reflektálnak, hogy ajánlatukat a lakás tervének csatolása mellett személyesen vagy írásban Pájer József forgalmi főnök urnál, a szabadkai forgalmi főnökség vezetőjénél minél előbb megtegyék.

— **A szabadkai kath. Legényegyesület saját pénztára javára 1905. évi augusztus hó 6-án saját kert-helyiségében kedvezőtlen idő esetén dísztermében (IV. kör, Rákóczi-utca 20.) nemzetközi világpostával egybekötött házi mulatságot rendez.** Belépti-díj személyenként 1 korona, este a pénztárnál 1 korona 20 fillér.

— **Pesti újabb kudarc.** Mai számunkban foglalkoztunk a makói színműpártoló egyesület szenzációs határozatával, amelyben Pestinek bizalmatlanságot szavaznak és felkérlik, hogy vonja le ennek konzekvenciáját. Most pedig újabb hasonló kudarcról értesítenek bennünket. — Mezőhegyest, ahol Pesti társulata már évek óta működik, szintén Pestivel szemben Polgár Károly a délvidéki szintársulat művészigazgatója nyerte el.

— **Nincs Furiozó.** A mezőhegyesi ménes-gazdaság igazgatósága értesíti a várost, hogy az idén nem adhat Furozó mént Szabadkára, ahol ez a faj ugyszólván tájfaj, a furiozó-mén elmaradása elég baj.

— **Az ex-lex örülte.** „Én vagyok az új király adják ide a befolyt adópénzeket!” ézekekkel a szavakkal állított be egy zavaros szemű magyar a városi adópénztári hivatalba. A jelenlevő hivatalnokok természetesen azonnal látták, hogy a szerencsétlen követelőzőnek a politika zavarta meg az elméjét s a mentőkert telefonáltak akik a közkórház megfigyelő osztályába szállították.

— **Alapszabály jóváhagyás.** A földművelésügyi miniszter az óbecsei vadászársaság alapszabályait jóváhagyó záradékkal látta el.

— **Nemzetközi birokverseny.** Érdekes előadások folynak most a Zombori-uton felállított cirkuszban. Az igazgatóság a legnevesebb nemzetközi birkozókat szerződtette s tegnap vette kezdetét a nagy birokverseny, melynek végeztével az első győző 500, a második 300, a harmadik 200 korona díjat nyer. Tegnap a hét hírneves birkozó közül két pár mérkőzött meg, Sándorffy M. magyar birkozó 4 perc alatt gyürte le Kristensen dán bajnokot, Kisselbach R. orosz birokemester pedig 18 percnyi küzdelem után győzedelmeskedett Haderekker Antal bajor atléta fölött.

— **Tüzeset.** Tegnap este 6 óra után a VI. Kör, Teréz-utcában Farkas István és özv. Salamon Mihályné tulajdonát képező házban egy szalmakazal gyulladt ki. A kivonult tűzoltóság csakhamar lokalizálta a tüzet.

— **Baleset váltóállításkor.** Lehöcny János vasuti munkást ma reggel váltóállításkor baleset érte. Balkezének hüvelykujja a váltósinnek közé került s a felső izt teljesen leszakította. Súlyos sebet a mentők bekötözték és lakására szállították.

— **Ujvidéki rendőri hírek.** Vugarnicsek Antal gunyhóját ismeretlen tettesek feltörték és abból egy permetező gépet elloptak. — Trifunovits János helybeli lakos ablakát betörve behatoltak a szobába honnan 140 kor. készpénzt elemelek, a rendőrség nyomozza a tetteseket.

— **Margit crém.** Kevés hölgy van az országban, ki a Földes Kelemen gyógyszerész ezen kiváló arkenőcsét ne ismerné. Ugyanis az összes szépítő szerek között a Földesféle Margit crém örvend a legnagyobb kelendőségnek, mert teljesen ártalmatlan a bőr mindennemű tisztálanságát, szeplőt, pattanást, mitessert, stb. néhány nap alatt eltávolítja és az arcot üdév, fiatallá varázsolja. Nemesak az arcbőr, hanem a nyak, váll és kéz fehéritésére és szépítésére is használják. Nagy tégely 2, kicsi 1 korona. Kapható a készítőnél Földes gyógyszerésznél Aradon és minden gyógyszerárban. Utánzatoktól óvakodjunk.

— **Ha jól és olcsón akarjuk szükségletünket beszerezni, cipő, kalap, flu öltönyök, uri és női divat cikkekben, úgy forduljunk, a jóval megnagyobbított Versenyáru üzlethez Szabadka, papucs piac.**

— **Figyelem!** Igen fontos a háztartásra. Tekintettel azon körülményre, hogy ezentúl üzlethelyiségért házbért nem fizetek, elhatároztam, hogy az igen tisztelt vevőközönséget nálam eszközölt vásárlásoknál különös kedvezményben fogom részesíteni és az összes áruk eddigi árait 5 százalékkal redukáltam, mint például az I. rendű fehér cukrot 40 kr.-ra, a 0. és lisztet 13 kr.-ra, valódi amerikai petróleumot 18 kr.-ra, denaturált szeszt 24 kr.-ra, 1 csomag gyertya 560 gr. 38 kr.-ra. Kávéknál klg.-kint 10, rizseknél 2,

rum és szesz italoknál 10 százalékos engedmény. Azonkívül minden vevő, aki nálam részletenként is 50 koronáért vásárol megkapja díjmentesen életnagyságu arcképét. Szives és számos látogatását kéri Sugár Manó Rudics utca a világhírű Pilseni üveg sör egyedüli lerakata. Megrendelés házhoz szállítatik. Felvidéki málna szörp a legjobb minőségben.

A gyümölcs befőzés titka

meg van oldva egy új szerrel. Ezen igen fontos újonság Amerikai Gyümölcs Salicyl néven jön forgalomba amelynek használata által a befőzött gyümölcsök, tiszta átlátszó színüket is keménységüket éveken keresztül megtartják. Nem drágább, sőt még olcsóbb, a fűszerkereskedésben vásárolt, közönséges és az emberi szervezetre ártalmas salicylsavnál. Minden csomagon az Amerikai Gyümölcs Salicyl gyártó részvénytársaság neve és az Oroszlán védjegy látható. Kapható 10—20—30 filléres és 1 koronás csomagokban. Vásárlásnál csak Amerikai Gyümölcs Salicyl az Oroszlán védjeggyel kérjen mindenki. Magyarországi főraktár: Wachsmann és Vellner (Zalán Béla utóldai) drogua üzletében Szabadkán, Kossuth-utca

Egyről-másról.

— Budapesti levél. —

Írta: Faragó Jenő.

Budapest, július 21.

Ami élet a fővárosban ezidőtájt még van, az mind a városligeti Wampetics vendéglőben összpontosul. Ott van a híres Ujházi asztal, amely körül az itthon rekedt világ délben: este találkozik, ott van a politikusok asztala is, amelynek mostanában nem Tisza István gróf, vagy Hieronymi Károly a vendége, hanem — Jászai Mari, meg Csillag Teréz. Ami nem azt jelenti, hogy a kitűnő művésznők is politizálnak, hanem azt, hogy az az asztal sem politizál!

A Wampetics a földkerekség legkülönösebb vendéglője. Közönséges halandó föl se keresse, mert ha nincs legalább is akkora protekciója, amilyennel árvaszéki ülnökké, vagy főszolgabíróvá lehetni, — a pincérek rá se hederítenek és ha a gazdához fordul egyenesen, az így főzi le:

— Hja kérem, előbb az Ujházi urat kell kiszolgálni!

A konyhában is eszerint tálnak.

— Egy rántott csirkét Kossuth Ferencz nagyságos urnak! — kiáltja a pincér és az egész konyha fokozott ambícióval találja fel a rántott csirkét, a hozzá való uborka: saláta pedig valóságos lírai költemény!...

Estéknél mégis úgy megtelik a Wampetics kertje, hogy azt a bizonyos gombostűt itt igazán nem lehet megtalálni. Itt csak azok találják meg egymást, akik szeretnének sohse találkozni. Így a minap egy asztalhoz került két fiatal pár: két elvált férj és két elvált asszony. Olyan gyorsan persze még soha senki meg nem vacsorázott, mint ezek; aztán még gyorsabban történt a távozás. Rossz nyelvek ugyan tudni vélik, hogy mindegyik fél a maga régi párjával távozott és ne legyenek önk majd meglepetve, ha legközelebb két szenzációs kibékülésről adnak majd hírt a fővárosi újságok. Hiába, nyáron is csak úgy szép az élet, ha zajlik!...

Hogy mégis némi változatosságban legyen részünk, hát a héten egy kis

cenzura zavarta föl a kedélyeket. A Smólen Toni tragikomédiájáról igazán sokat beszéltek a fővárosban és szegény Morzsányi Károlynak volt mit hallgatnia! A Bach korszakbeli cenzorokat se készítették ki úgy, mint az Erzsébetváros követjét, aki aztán — mindent bennhagyott a darabban! A Smólen Tóniban tehát beszélnek, énekelnek, sőt táncolnak is — a koalícióért. És így van ez jól!...

Hazafi Veray János!... Van-e ki e nevet nem ösmeri?... Budapest legnépszerűbb emberei közt ott volt az ő neve is. A nevezetes sor ez volt: Freystädter lovag, Vázsonyi Vilmos, Zichy Jenő, Ujházi, Szirmai Imre és Hazafi Veray János. Ez az öt ember minden népszerűséget lefoglalt magának és kívülök csak Fedák Sárinak jutott még valamelyes popularitás. Freystädtert a fogatai, meg a különcködése tették népszerűvé; Vázsonyit a Terézváros szeretete, Zichy Jenőt a demokratasága, amelyet különösen a szép nem körében fejt ki, Ujházit a művészete, meg ősbudai kalandjai; Szirmait az elegáns volta és a Lipótváros asszonyai; Hazafi Verayt...? Igazán nehéz megfelelni arra, hogy ezt az embert mi tette olyan népszerűvé? A versei? Brrr! Az örökös lótasá-futása?... Nem tudom! Ő szegény, ha élne még most megrovási kalandban részesítene, mondván:

„Olyan vagy, akár a barmok:
Düljön rád az iparcarnok!”

Én ugyan még ezáltal se jutnék a titok nyitjára és csak konstatálhatnám egyszerűen, hogy Veray népszerű volt nagyon s nem lepne meg egy csöppet sem, ha ez a szózat futna végig most az országon.

— Szobrot Hazafi Veray Jánosnak!
Vagy talán önöket meglepné ez?

TÁVIRATOK.

Az orosz forradalom.

Moszkva, jul. 22. A szemsztvo kongresszus tegnapi ülésén határozatot hoztak. Ebben az foglaltatik, hogy tekintettel a fennálló törvények gyakori megsértésére, békés eszközökkel kell odahatni, hogy az emberi jogokat tiszteletben tartsák. Ez nem zárja ki azt, hogy törvényáthágások alkalmából szükség esetén a felsőbbbségnek megtagadják az engedelmességet.

Majd elolvasták a nephez intézendő kiáltvány tervezetét, melyben elmondják az utolsó események fejlődését és felszólítják a népet, hogy a népképviselő kérdésének megvitatására csoportokba egyesüljön. Ez ellen a kiáltvány ellen azt a kifogást emelték hogy a forradalmi proklamációk sorába tartozik és hogy a hatóságokat ismét a néptömegekre uszítják. Mások ezzel szemben azt tartják, hogy e kiáltvány ellen elhatározták, hogy kibocsátják a kiáltványt. A sajtó jelen volt képviselői tiltakoztak a sajtó multkori adminisztratív megrendszabályozása ellen.

Pétervár, július 22. A cár tanácskozott Buliginnel a népképviselőt illetőleg. Ebben a kérdésben a cár elnöklésével kormánytanács lesz.

Pétervár, július 21. Az a hír, hogy a cár Moszkvába, vagy Svédországba megy, alaptalan. Valószínű, hogy Péterhofból Carszkóje-Szelóba fog visszamenni.

Pétervár, július 22. A cár tervezett tengeri kirándulását elhalasztották. Azt állítják, hogy Moszkvából érkezett táviratok készítették erre az elhatározásra. A cár valószínűleg

holnap utazik el s a yachtját két hadihajó fogja kísérrni.

Uj miniszteri tanácsos.

Budapest, július hó 22. — illetékes helyről értesítenek, hogy a király Vörös kereskedelmi miniszter előterjesztésére Gonda Béla kereskedelmi miniszteri osztálytanácsost miniszteri tanácsossá kinevezte. A kinevezést a hivatalos lap legközelebbi száma hozza.

Szerb királyi kitüntetések.

Belgrád, július 22. A szerb király Szerényi József kereskedelmi miniszteri államtitkárt a fehér sas-rend második osztályával, Lers Vilmos ker. min. o. tanácsost a fehér sas-rend középkeresztjével, Hollán Sándor ker. min. titkárt pedig a szent Száva-rend harmadik osztályával tüntette ki.

A háboru.

Berlin, jul. 22. Pétervárról jelentik, hogy az orosz vezérkarban mindinkább szaporodnak azok a vélemények, amelyek a békekötés ellen nyilatkoznak. Wittenek a helyzete ezáltal megnehezült s Pétervárt azt hiszik, hogy a béke nem is fog létrejönni.

SPORT.

Labdarugó mérkőzés a városligetben. A szabadkai sport egyesület több éven keresztül híressé tette nevét az atletika terén nemcsak az országban hanem a külföldön is, a múlt évben és az idén a futbalozás terén is megmutatta, hogy eddigelé a délmagyarországi csapatok legjobbika. Ma is erős küzdelemben nyílik alkalma bemutatni ügyességét és tudását. Habár ez alkalommal a győzelem nagyon kétséges mivel a szegedi atletikai klub csapatában több híres pesti játékos is játszik, s ezek már hosszabb ideje Szegeden tartózkodnak és trenirozzák a csapatot. A szegedi csapat összeállítására a következő: Pongrác, Eihel, Löwy, Opreé, Horváth, Tölcséri, Krits, Pálfi, Berke, Rada, Gajári. Ezek közül Pongrác, Löwy, Krits és Rada bpesti csapatok játékosai. Ezzel szemben a „Sz. S. E.“ a következő csapatot állítja ki: Balázs, Lónárt, Tonkovits, Bacsli, Merkovits, Tikvicki, Pudler, Tumbász, Sztantits, Nossian, Kuluncsits. A közönség nagy várakozással tekint a mérkőzés elé, amennyiben a jegyek jó része már elkelt.

Irodalom.

Miképpen kell jövedéki kihágási ügyekben sikeresen védekezni? Hogy valakinek alapos ismeretei legyenek e téren, ehhez egy kis emberöltön át való szakadatlan tanulmányozás, adat és anyag gyűjtés szükséges. Igazán hézagot pótol az a most megjelent terjedelmes szakkönyv, amelyet ma kézhez kaptunk és a melynek címe: A Jövedéki Büntető Törvények és A Jövedéki Büntető Eljárás Magyarázata. Írta: Hoffmann Mihály az „Adóügyi Szaklap“ szerkesztője. E név a finansztudomány terén ma már fogalom mert több, mint másfél évtizede, hogy Hoffmann Mihály a pénzügyi szakirodalom terén működik, amelyen ő egyik uttörő és a gyakorlati pénzügyi irodalomnak egyik mestere. Minden évben 1—2 közhasznú szakkönyve jelenik meg a könyvpiacra, amely mind megannyi praktikusan leírt megírva, nagy elterjedésnek örvend. A Jövedéki Büntető Törvények és a

Jövedéki Büntető Eljárás Magyarázata című, most megjelent könyve is a gyakorlati élettel számol. Kiterjed az egyenes adók, illetékek és állami jövedékre vonatkozó összes törvények és szabályok áthágásából származó jövedéki kihágásokra és nélkülözhetlen utmutató és tanácsadó minden jövedéki kihágási ügyben, mert alapos oktatást ad minden közvetlen és közvetett adóügyben előforduló jövedéki kihágási esetekben követendő mikénti védekezésre vonatkozólag. A munka, amely két részből áll: Alaki és Anyagi részből, azt célozza, hogy a nagy közönség bármilyen jövedéki kihágási esetben megtalálhassa mind a védelmi eszközöket, amelyek felhasználásával a jövedéki kihágási ügyekben sikeresen védekezhetik. A könyv el is érte e célját, mert a jövedéki kihágások terén előforduló esetek minden mozzanatát nemcsak feltünteti, de a kezdőponttól befejezésig példákkal is illusztrálja, amiért is azt a közönség különös figyelmébe ajánljuk. A praktikus és díszesen kiállított tartalomjegyzékkel és betűsoros utmutatóval ellátott könyv bolti ára nyolc korona és megrendelhető az Adóügyi Szaklap kiadóhivatalánál, Budapest, VI. ker. Andrássy ut 38.

KÖZGAZDASÁG.

A „Hermes“ Magyar Általános váltóüzlet Részvénytársaság, Budapesti heti jelentése a tőzsforgalomról és a pénzügyi piacról

Budapest, július 20.

A tőzsdét a lefolyt héten kedvezőtlen mozzanatok befolyásolták, melyek közül leginkább az egyesült ellenzéknek a báró Fejérváry miniszterelnök részéről a törvényhatóságokhoz intézett és a további ellentállásra buzdító válasza nyugtalanította a mérvadó köröket. Ezenfelül hozzájárult a kedvezőtlen hangulathoz azon körülmény is, hogy az Oroszország és Japán közti békekötést illetőleg igen nagy nehézségektől tartanak, tekintve azon súlyos feltételeket, melyek japán részről állítólag támasztanak.

Szembeütlő azon áramlat, amely Ausztriában és külföldön, különösen Németországban a magyar viszonyok kedvezőtlen megítélése értelmében a legutóbbi időben mutatkozni kezd és a melyek kifolyásának tudandó be azon tény, hogy a legutóbbi napokban nagyobb arányokat öltöttek azon eladások, melyek az említett oldalról magyar befektetés értékekben, de különösen a magyar állampapírok különböző nemeiben eszközöltettek. A 4 %-os magyar koronajáradék a lefolyt héten kb. 1/2 %-kal, a 4 %-os magyar aranyjáradék kb. 1/2 %-kal, és a 4 %-os magyar földterhermentesítési kötvények árfolyama kb. 3/4 %-kal hanyatlott és ezzel párhuzamosan a magyar bankok részvényei szenvedtek elég érzékeny árcsökkenést.

A helyi értékek közül a lefolyt héten nagyobb forgalom fejlődött ki magyar asphalt, salgótarjáni kőszénbánya, Drasche téglagyár, és magyar cukoripar részvényekben, melyeknek árfolyamváltozásait alantabb van szerencsénk bemutatni.

A pénzügyi piacról némi csekély feszültség után ismét könnyebülés állott be és elsőrendű bankváltók 3 1/16 %-kal találnak elhelyezést.

A lefolyt hét legnevezetesebb árfolyamváltozásai a következők voltak: július 13. július 20. 4 %-os magyar koronajáradék 96.75—96.40. Magyar hitel részvény 780—773.50.

Oszták magyar államvasut részvény 674—671.50. Magyar asphalt részvény 206—220. Drasche téglagyári részvény 509—512. A salgótarjáni kőszénbánya részvény 567—561. Magyar cukoripar részvény 1795—1830.

REGÉNY CSARNOK.

A fekete boríték.

Németből: Kőröcsey Ernő. 44.

II.

Angeleska.

Ismét elmúlt pár nap. Egyik este hat óra tájban Rajmund Hektorral s a herceggel sétára indult, ki az nap fényes estélyt adott. Séta közben Rajmund a herceget egy feltűnő szép asszonyra figyelmeztette, kit a herceg rögtön különös gonddal vizsgálta.

A nő mélyen lecsüggő fátolt hordott, de ahogy a pajkos szél föllebbentette a fodrot, látható volt szép metszésű arca s gyönyörű szőghaja.

A herceg nem győzte bámulni az ismeretlen alakot. Aztán úgy tetszett neki, hogy e nő nem ismeretlen előtte.

A fiatal hölgy hirtelen megfordult. Meghallotta a herceg hangját s egy

futólagos tekintetet vetett a három urra.

Majd megmeredt a bámulattól s összefűzve karját a mellén, szemét a hercegre szegezte. Akkor hirtelen előbbre lépett, egy halk sikoltást fojtott el s tenyerébe rejté arcát.

— Márkus! Márkus! kiáltá ijedten. Aztán egyszerre erőt vett magán, megfordult s eltűnt.

(Folyt. köv.)

Felolós szerkesztő:

DUGOVICH IMRE.

Laptulajdonosok: AZ ALAPITÓK

Szerkesztőségi és kiadóhivatali telefon szám: 62.

Spitzer Ignác

kerthelyiségében

Csengő Jani

tamburazenekara

zeneestélyt

tart.

Circus Victor

Szabadkán a gabona piacon (villamos vasuti végállomás).

Ma vasárnap, július hó 23-án

2 nagy különleges diszelőadás 2

délután 4 és este 8 órai kezdettel.

Délután 4 órakor nagy családi előadás

igen finom és válogatott családias műsorral.

Ezen előadás ép oly tartalomdus, mint az estéli előadások.

A délutáni előadás mérsékelt helyárakkal.

Helyárak: Számozott zártszék I k 70 f., II hely 1 k. 20 f. III. hely 60 f. karzat 30 f. 10 éven aluli gyermekeknek fél ár; karzat 20 fill.

A délutáni előadás befejezéseül nagy tréfás némajatek.

Este 8 órakor

KÜLÖNLEGES NAGY DISZELŐADÁS

fellépte az összes szerződött tagoknak és a

nemzetközi birokverseny folytatása.

Legérdekesebb a XX. században.

Ma vasárnap a következő párok mérkőznek:

Küsselbach R. és Zigies Carlo

orosz.

szerb.

Jes. Kristensen és Haderecker Antal

dánia.

bajor.

A birokversenyre három nagy díjat tűztem ki, u. m.: I. díj 500 korona, II. díj 300 korona, III. díj 200 korona, ezenkívül minden egyes birkozó napi tisztelődíjat kap. A három díj pedig az utolsó versenynapon a nagyérdemű közönség előtt érdem szerint lesz kifizetve — A birokversenyre a város sport uraiból alakult bizottság ügyel fel, amely bizottságnak a birkozók sportorua alá vannak vetve.

Felhívás! A birokverseny mesterek felhívják Szabadka és környéke legerősebb embereit, hogy akik szándékoznak a versenyben vagy egyes mesterekkel megmérkőzni, jelentkezhetnek Valdapfel Emil urnát a cirkuszban.

Birkozás kezdete fél 10 órakor.

Jegyek előre válthatók este 6 órától a cirkuszi pénztárnál.

Helyárak: Számozott zártszék 2 K, I. hely 1.60, II. hely 1.20, III. hely 80 fillér, karzat 40 fillér. Katonaszág őrmestertől lefelé és 10 éven aluli gyermekeknek (a számozott és I. sor zártszékek kivételével) fél árak; karzat 30 fill. Vasár- és ünnepnap este rendes helyárak.

Holnap hétfőn nagy Highe-Liefe előadás.

Előadás után villamos vasut közlekedik.

Estenkint 8 órakor nagy előadás. — Számos látogatásért esedezik. teljes tisztelettel Centa Viktor igazgatónő